

HEMLIG

2024-05-30

HÖGSTA DOMSTOLEN

B 7146-23

Aktbilaga 31

35 kap. 12 § 2 stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) /MAFA

Stockholm 27 maj 2024

Högsta domstolen

HÖGSTA DOMSTOLEN
K 1 CINKOM: 2024-05-27
MÅLNR: B 7146-23
AKTBIL: 31**Angående B 7146-23; Jim Olander, ./ Allmän åklagare**

Som ombud och privat försvarare för Jim Olander enligt tidigare ingiven fullmakt får jag komplettera tidigare ingivet överklagande och för fullständighetens skull framställa följande.

YRKANDE

- Jim Olander yrkar att Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd och i första hand återförvisar målet till hovrätten för ny prövning och i andra hand, med ändring av hovrättens dom, frikänner honom helt från ansvar för åtalet avseende grovt barnpornografibrott.

GRUNDER

- Det finns synnerliga skäl för Högsta domstolen att bevilja prövningstillstånd. Det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen.

UTVECKLING AV TALAN

- Jim Olander har mot sitt nekande dömts för grovt barnpornografibrott. Den åtalade gärningen har haft följande beskrivning.

Jim Olander har innehaft och/eller betraktat och berett sig tillgång till barnpornografiska bilder. Det hände under tiden från den 1 augusti 2021 till den 21 januari 2022 på Grönadals gård 1, Nättraby, Karlskrona kommun.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom det rör sig om en stor mängd bilder och filmer som klassats som särskilt hänsynslöst övergreppsmaterial.

Jim Olander begick gärningen med uppsåt.

4. Den av åklågaren åberopade bevisningen har först och främst bestått av förhör med vittnet Johanna Mathisson. Johanna Mathisson har under huvudförhandlingen uppggett att hon hittade ett USB under Jim Olanders säng. Vid det tillfället var Johanna Mathisson ensam hemma hos Jim Olander.
5. Den skriftliga bevisningen har bestått av analysprotokoll (FUP, s. 102-111) och Protokoll undersökning av USB-minne och Dator, samt Protokoll raderade filmer och bilder, s. 31.
6. Av den skriftliga bevisningen framgår att det har funnits filmer och bilder som utgjort s.k. övergreppsmaterial och särskilt hänsynslöst övergreppsmaterial på USB:t och på två hårddiskar.
7. På de två hårddiskarna har 437 bilder och filmer som utgjort barnpornografiskt material återfunnits. Samtliga filer har varit raderade men det har gått att återskapa dem. Det har inte gått att ta reda på vart på datorn de har funnits.
8. På USB:t har 3022 bilder och filmer som utgjort barnpornografiskt material återfunnits. Filerna har inte varit raderade.
9. Av loggfilerna verkar det som att de återskapade filerna på datorn kommer från USB:t.

10. Av en undersökning framgår att USB:t har varit ikopplad i datorn vid vissa datum och tidpunkter. Det har dock framkommit att tidpunkterna från när USB:t loggats som ikopplad kan ha orsakats av att datorn stängts av och satts på.

Bilaga 2

Serienummer	Anslutet till BG7476-1	Urkopplad från BG7476-1
077805767050	2021-08-27 16:56:55	2021-08-27 17:15:52
077805767050	2021-09-02 11:57:49	2021-09-03 11:42:45
077805767050	2021-09-04 08:00:43	2021-09-04 09:31:21
077805767050	2021-09-05 23:28:47	2021-09-09 22:44:45
077805767050	2021-09-12 17:09:09	Information saknas
077805767050	2021-09-15 00:15:11	Information saknas
077805767050	2021-09-22 23:07:16	2021-09-23 16:36:12

11. Jim Olander har genom sin offentliga försvarare åberopat omfattande egen bevisning.
12. Först och främst har Jim Olander åberopat förhör med sig själv. Jim Olander har under huvudförhandlingen berättat att han aldrig haft befattning med det aktuella USB:t och att han helt saknat kännedom om huruvida USB:t har funnits i datorn vid de aktuella tidpunkterna. Han har förnekat all inblandning. Jim Olanders berättelse innebär att någon annan måste ha lagt in det barnpornografiska materialet på USB:t och att någon annan måste ha satt in USB:t i datorn.
13. Till vederläggande av åtalet har Jim Olander åberopat stort antal fotografier samt förhör med sin far Lars Olander. Bevisningen har syftat till att styrka att Jim Olander inte kunnat sätta i eller ta ut USB:t ur datorn vid de tidpunkter som framkommit av analysen.
14. Utöver det ovan angivna har det framgått att Jim Olanders dörr är olåst och att såväl vittnet Johanna Mathisson samt Jim Olanders ex-fru Josefin Franzén vistats hemma hos Jim Olander. Det har vidare framgått att Josefin Franzén och Jim Olander legat i en uppslitande vårdnadstvist och att Johanna Mathisson och Jim Olander haft en relation som tog slut samma dag som Johanna Mathisson hittade USB:t, inte för att hon hittade USB:t utan för att hon samma dag upptäckte att Jim Olander hade varit otrogen.

15. Tingsrätten ansåg att det var ställt utom rimligt tvivel att Jim Olander varit gärningspersonen, trots invändning om att andra personer haft tillgång till fastigheten och att t.ex. Josefin Franzén haft motiv till brottet. Tingsrätten menade i sin dom att Jim Olanders invändning om en alternativ gärningsperson var verklighetsfrämmande. Tingsrätten gjorde dock en säregen egen alterantiv berättelse (som tingsrätten alltså sedermera ansåg vara verklighetsfrämmande):

Det är inte på något sätt sannolikt att någon skulle koppla in ett USB-minne i Jim Olanders dator och låta den sitta kvar under lång period alternativt koppla in och ur den upprepade gånger för att, som det får förstås, kopiera bampornografi till hans dator. Personen skulle därefter ha raderat det som kopierats till datorn och sedan gömt ett USB-minne under hans säng, långt senare och i en annan bostad. Allt i hopp om att någon annan än Jim Olander skulle hitta USB-minnet, kontrollera dess innehåll och därefter göra en polisanmälan. Invändningen ter sig snarast verklighetsfrämmande.

16. Tingsrätten fäste också vikt vid att vittnet Johanna Mathisson under ed berättat att datorn var lösenordsskyddad:

Vidare är det genom Johanna Mathissons uppgifter visat att datorn var lösenordsskyddad även i samband med att USB-minnet hittades, vilket ytterligare talar emot Jim Olanders uppgifter.

17. Tingsrätten ansåg inte heller att Jim Olander lyckats bevisa att han saknat tillfälle att sätta in och ut USB:t ur datorn, jämfört med de loggade tidpunkterna.

18. Hovrätten över Skåne och Blekinge delade tingsrättens bedömning, trots att Jim Olander åberopat ytterligare bevisning till styrkande av att han saknat möjlighet att sätta in USB:t vid de angivna tidpunkterna. Det ska tilläggas att Jim Olander, genom försvarare Josefine Dahlén begärt komplettering av förundersökningen för att få besked om när filerna lagts in på USB:t, närmare bestämt ”Fullständiga uppgifter om tid och datum när filerna på USB-minne BG148965-1 har lagts till på minnet” och då som svar endast fått ”mellan dec-19 och jan-20” (se härvid Blekinge TR B 219-22 Aktbil 39, Bilaga 1 till aktbilaga 38, som bifogas).

19. Av det ovan angivna framgår att det finns ett antal svagheter i den nu överklagade domen.

20. Det har helt saknats direkt bevisning.

21. Det var Johanna Mathisson som – enligt hennes egna uppgift – hittade USB:t hos Jim Olander och det var Johanna Mathisson som påstod att datorn var lösenordskyddad. Samtidigt var Johanna Mathisson starkt upprörd på Jim Olander för att hon *samma dag som hon enligt egen uppgift hittade USB:t* hade påkommit Jim Olander med att vara otrogen.

22. Flera personer har haft tillgång till Jim Olanders bostad och dator. Dörren stod olåst och flera personer fick komma och gå som de ville, häribland Johanna Mathisson, Josefine Franzén och Jim Olanders far. Det har saknats fingeravtryck eller annat som mer direkt knyter Jim Olander till USB:n.

23. Jim Olander har presenterat ett relativt omfattande material till vederläggande av att han har kunnat koppla in och ur USB:t vid de angivna tidpunkterna, som sammantaget stämmer mycket dåligt överens med åklagarens tes om att Jim Olander kopplat i och ur USB:t vid de tiderna.

24. Som ny *skriftlig* bevisning åberopas

- i. Netclean-rapport som återfunnits i sidomaterialet, den s.k. slasken. Rapporten åberopas till styrkande av vid vilka tidpunkter Johanna Mathisson tittat på övergreppsmaterialet med sin arbetsdator och vilka filer hon tittat på, till vederläggande av vad hon uppgett under förundersökningen och därför även hennes trovärdighet, ytterst till vederläggande av åtalet.
- ii. Skärmkopia av Messenger-konversation mellan Jim Olander och Johanna Mathisson, till styrkande av att Johanna Mathisson hade kännedom om innehållet på USB:t innan hon tittade på det i sin arbetsdator, till vederläggande av vad hon uppgett under

förundersökningen och därför även hennes trovärdighet, ytterst till vederläggande av åtalet.

- iii. Fullständig förteckning av övergreppsmaterialet som återfunnits på USB:t, inklusive filnamn samt datum och tidpunkt då filen tillfördes USB:t. Denna förteckning har inte funnits i sidomaterialet, den s.k. slasken, utan har legat i polisens övriga system. Trots att tidigare försvarare begärde att få förteckningen, fick hon den inte. Förteckningen åberopas till styrkande av att Johanna Mathisson har mer ingående kännedom om innehållet än vad som framgår av Netclean-rapporten, samt till styrkande av tidpunkter filerna tillförts USB:t, till vederläggande av att Jim Olander haft möjlighet att lägga över filerna till USB:t. Förteckningen åberopas även till styrkande av att USB:t innehåller sådana filer som måste ha kommit från någon i Jim Olanders närhet, ytterst till vederläggande av åtalet.
- iv. Fotografi över kundkorg samt innehåll på ICA Maxi, taget av Jim Olander när den 8 december 2019 kl. 07.48 när han handlade på ICA Maxi. Åberopas till styrkande av att han omöjligen kan ha överfört något barnpornografiskt material på USB:t 8 december 2019 kl. 07.48, eftersom han var på ICA Maxi. Åberopas också till styrkande av att någon annan alltså måste ha lagt över filerna.
- v. Svar från åklagare om fotografier på Josefine Franzéns mamma återfunnits på USB:t. Åberopas till styrkande av att den som lagt in filerna den 8 december 2019 måste haft tillgång till Josefine Franzéns mammas bilder, och alltså vara någon i Jim Olanders närhet. Eftersom det är någon i Jim Olanders närhet har denne också i och för sig haft tillgång till hans dator. Åberopas ytterst till vederläggande av åtalet.
- vi. Konversation mellan Jim Olander och Josefine Franzén mellan den 7 december 2019 och den 8 december 2019. Åberopas till styrkande av att Jim Olander och Josefine Franzén bråkade samt talade om Lucia under

den aktuella tidpunkten. Åberopas till ytterligare styrkande av att Jim Olander den 8 december 2019 kl. 07.48 handlade saker till Lucia.

Som ny *muntlig* bevisning åberopas kompletterande förhör med Jim Olander och Johanna Mathisson samt förhör med Josefin Franzén. Samtliga ska höras om den nya skriftliga bevisningen.

25. Att Jim Olander inte har innehaft USB:t innebär att det är en eller flera andra personer som innehaft USB:t. En av de alternativa gärningspersonerna är Johanna Mathisson. Hon var den som sa att hon hittade USB:t under en säng. Hon har haft tillgång till Jim Olanders bostad och dator under hela den aktuella tiden och hon har alltså haft tillfälle att begå brottet. Till detta gjorde Jim Olander ostridigt slut med henne, och hon har varit upprörd med påståenden om otrohet samma dag som hon uppgav sig ha hittat USB:t. Hon har alltså haft motiv att förstöra för Jim Olander.

26. Det har framkommit att Johanna Mathisson har blivit uppsatt som misstänkt i ärende om barnpornografibrott (K1333813-21). Jag har begärt att få en kopia av den förundersökningen samt eventuellt tillhörande sidomaterial, och besked om hon har varit misstänkt i ytterligare barnpornografibrott, men den begäran har nekats av åklagaren.

27. Johanna Mathisson uppgav följande i sitt förhör vid huvudförhandlingen:

Jag tycker det är konstigt att någon har enbart ett USB minne som ligger. Så jag tar fram det och stoppar in det i min jobbdator. /.../ Då tyckte jag att det var ännu mer konstigt så jag väljer att öppna en mapp. [Ohörbart] filmer, och jag läser inte vad det står för namn på filmerna utan öppnar en film. Då är det en film med ja, väldigt unga pojkar som står och onanerar i en grupp

28. Johanna Mathisson uppgav följande i sitt förhör hos polisen:

Johanna såg några titlar på andra filer i mapparna där det stod bland annat "13 år" samt något mer. Filmen som Johanna öppnade såg ut att vara tagen med webbkamera och som att pojkarna själva filmat.

29. Johanna Mathisson har bevisligen tittat på filerna på sin arbetsdator, detta ska hon ha gjort i samband med att hon hittade USB:t. Varför hon valde att titta på USB:t har inte klarlagts. Det är heller inte klarlagt om hon tittat på det fler tillfällen den dagen eller vid andra dagar tidigare.
30. Av slasken framgår att det gjordes en s.k. netclean-rapport när Johanna Mathisson tittade på filerna på arbetsdatorn. Av rapporten framgår vilka filer hon har tittat på. Det är "E:\Ny mapp (2)\2_pthc - [REDACTED] mpeg" vilken hon tittade på tre (3) gånger samt "E:\Ny mapp (2)\[REDACTED] avi. Allt mellan kl. 08:11 och 08:12 den 3 november 2021.

Incident Report		NetClean.
Server: ore53		
Agent: OSK57973 (2a02:2348:1240::92)		
Computer agent 20.2.0.0		
Time of Incident	2021-11-03 08:12:00 (local time on agent)	
Time of Report	2021-11-03 08:12:07 (local time on server)	
Content		
Path	E:\Ny mapp (2)\2_pthc - [REDACTED] mpeg	
File Name	1 03 MAR	

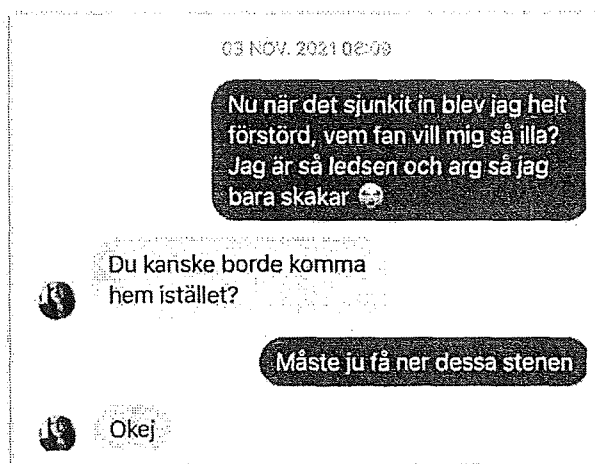
31. Johanna Mathisson gjorde polisanmälan 3 november 2021 kl. 14.31. Det är alltså *inte* någon film med unga pojkar som står och onanerar i grupp och alltså *inte* det material hon i sina förhör har berättat om. Jag har begärt och, tillslut, fått en fullständig lista på filnamn avseende aktuellt material. Av den listan framgår bl.a. följande filnamn: "[REDACTED] pg" och "[REDACTED] jpg". Det är alltså

filer med filnamn som starkt påminner om det som Johanna Mathisson berättar att hon tittat på.

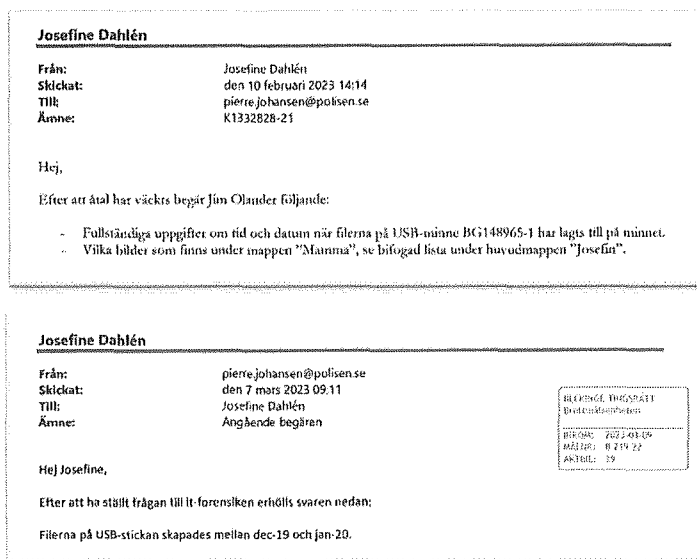
46	[redacted] .mp4	2019-12-08 07:32:56
47	[redacted] s.jpg	2019-12-08 07:33:02
48	[redacted] .mp4	2019-12-08 07:33:02
49	[redacted] tcdc-122 .avi	2019-12-08 07:33:02
50	[redacted] tcdc-122 .ing	2019-12-08 07:33:31

32. Jag har begärt från åklagare att få bekräftat att materialet innehåller sådant material som Johanna Mathisson berättat om. Som jag förstått åklagaren så ifrågasätts det inte att materialet i och för sig innehåller sådana filer som Johanna Mathisson berättat att hon tittat på.

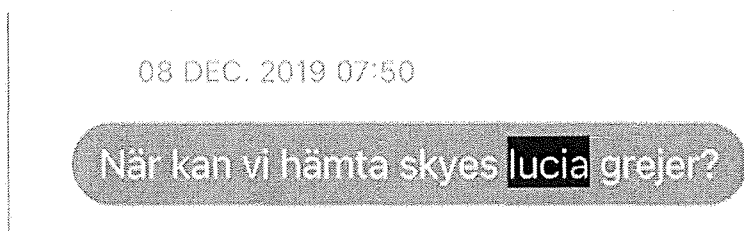
33. Av den nu återopade bevisningen, meddelandet på messenger, framgår att Jim Olander den 3 november 2021 kl 08.09 skriver "Nu när det sjunkit in blir jag helt förstörd, vem fan vill mig så illa? Jag är så ledsen och arg att jag bara skakar". Efter det fortsätter Johanna Mathisson och Jim Olander att diskutera innehållet på USB:n. Innan det meddelandet har Jim Olander haft flera diskussioner med Johanna Mathisson om USB:t, alltså – Johanna Mathisson har vid den här tidpunkten kännedom om innehållet. Samtidigt framgår det av netclean-rapporten att det är först kl 08.11 som USB:t sätts in i hennes arbetsdator. *Hon har alltså dessförinnan på okänd plats och vid okända tillfällen tittat på materialet.*

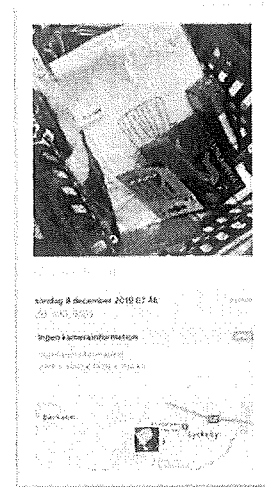
34. Betydelsen av det ovan angivna och det nya materialet i slask (Netclean) och det som funnits utanför slask (filnamn) är att Johanna Mathisson har tittat på övergreppsmaterialet vid andra tillfällen och på andra enheter än vad som framgår av Netclean-rapporten och som hon har berättat om. Betydelsen är också att Johanna Mathisson inte har varit sanningsenlig. De omständigheterna är inget som Johanna Mathisson fått frågor om och därför begärs kompletterande förhör med henne.
35. Av förundersökningsprotokollet, s. 53-81 (som bifogas) framgår den konversation som Johanna Mathisson och Jim Olander haft i anslutning till att hon uppgett att hon hittat USB:t. Av konversationen, som inte åberopades som bevisning under förhandlingen, framgår att Johanna Mathisson är upprörd på Jim Olander för att han har varit otrogen. På samma gång framgår att hon inte förefaller vara upprörd över det barnpornografiska materialet. Det stämmer illa överens med hennes uppgifter. Inte heller detta har hon fått frågor om vid förhör.
36. Av den fullständiga rapporten framgår att det barnpornografiska material som återfunnits på USB:t *i sin helhet* lades in på USB:t den 8 december 2019 mellan kl 07:32 och 07:52. Det framgår också att bilder på Josefin Franzéns mamma lades in på USB:t vid samma tidpunkt.
37. Det här får anses vara i strid med det besked som tidigare offentliga försvarare fick. Det stämmer att det finns 11 filer som lades in på USB:t den 21 januari 2020, men ingen av de filerna är barnpornografiskt material. Jim Olanders tidigare försvarare begärde ”Fullständiga uppgifter om tid och datum när filerna på USB-minne BG148965-1 har lagts till på minnet” men – trots att det fanns fullständiga, detaljerade uppgifter, fick hon endast beskedet ”mellan dec-19 och jan-20”.

38. Fram till att Jim Olander nu fick den korrekta redogörelsen för när det barnpornografiska materialet lades in på USB:t har det alltså varit omöjligt för honom att föra fram alibibevisning. Nu när han vet vilket datum det gäller har han kontrollerat, och han har faktiskt bevisning som visar att han omöjligen kan ha använt USB:t vid de aktuella tidpunkterna. För då var han på ICA Maxi och handlade saker till Lucia.
39. Den 7 december 2019 bråkade Jim Olander med Josefin Franzén, de hade diskussioner om bl.a. barnen. Det framgår av konversation dem emellan. Jim Olander vaknade tidigt den 8 december 2019 för att han skulle vara med på barnens Lucia. Klockan 07.50 den 8 december 2019 skrev han till Josefin Franzén: "när kan vi hämta skyes lucia grejer?".

40. Samtidigt som han skrev det var han på ICA Maxi och handlade saker till Lucia. Till stöd för detta återopas tidsstämplat fotografi från ICA Maxi. Fotografiet togs 07.48. Anledningen att han tog fotografiet var för att uppdatera sin dåvarande flickvän, Emelie Nordbeck, om vad han gjorde.

41. Av den fullständiga listan över barnpornografiskt material framgår att ett stort antal filer lades in på USB:t exakt kl 07.48. Dessa kan alltså omöjligen ha lagts in på USB:t av Jim Olander.

2008.08.27_16.59.44-IMG_2725.JPG	2019-12-08 07:48:52
2008.08.27_16.59.51-IMG_2726.JPG	2019-12-08 07:48:52
2008.08.27_17.01.10-IMG_2728.JPG	2019-12-08 07:48:52
2008.08.27_17.01.19-IMG_2729.JPG	2019-12-08 07:48:53

42. Det framgår också att alla fotografier på Josefin Franzéns mamma lades in vid samma tidpunkter, från 07.32 till 07.52, d.v.s. vid en tidpunkt då Jim Olander omöjligen kan ha lagt dit dem, se t.ex:

DSC00514.JPG	2019-12-08 07:32:48
20140622_180216.jpg	2019-12-08 07:52:07

43. Det måste alltså varit någon annan som lade in det barnpornografiska materialet på USB:t och det måste vara en person som har tillgång till bilderna på Josefin Franzéns mamma. Den personen måste alltså ha befunnit sig i Jim Olanders närhet, och därför också haft tillgång till Jim Olanders bostad. Som Jim Olander tidigare berättat om har Josefin Franzén haft fri tillgång till bostaden.

Synnerliga skäl för prövningstillstånd – ny bevisning och svaga domskäl

44. Prövningstillstånd får enligt 54 kap. 10 § första stycket 2 p rättegångsbalken meddelas om det finns synnerliga skäl för en sådan prövning, som att det finns grund för resning, om domvilla förekommit eller att utgången i målet uppenbarligen berott på grovt förbiseende eller grovt misstag.
45. I propositionen till den nu aktuella bestämmelsen uttalades att utrymmet för prövningstillstånd vid sidan av prejudikatdispensen bör vara ytterst begränsat, men likväl att de måste få sin tillämpning. De fall som kan komma i fråga är resningsfallen och därmed jämförbara sällsynta situationer. Vidare framgår av förarbetena att prövningstillstånd bör kunna medges i den utsträckning som de extraordinära rättsmedlen kan tillämpas. Den närmare innebörd som resnings- och domvillogrunderna getts i praxis bör därför vara vägledande också inom den ordinära fullföljdens ram (se prop. 1971:45 s. 90 f.).
46. Enligt huvudregeln i 58 kap. 2 § 4 rättegångsbalken får resning beviljas, om någon omständighet eller något bevis som inte tidigare har förebringats åberopas och dess förebringande sannolikt skulle ha lett till att den tilltalade frikänts eller till att brottet hänförts under en mildare straffbestämmelse än den som tillämpats (huvudregeln). Även om det inte föreligger någon sådan sannolikhet, får resning beviljas om det, med hänsyn till vad sålunda och i övrigt förekommer, finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om den tilltalade har förövat det brott för vilket han dömts (tilläggsregeln). För prövningstillstånd enligt denna punkt ska nyhetskravet vara uppfyllt, d.v.s. att det i princip ska vara fråga om nya omständigheter eller bevis.
47. Tilläggsregeln är en undantagsregel där dispens kan medges om det med hänsyn till vad som i övrigt förekommer finns synnerliga skäl för sådan, vilket innebär att sannolikskravet kan sättas ned när särskilda omständigheter föreligger (se Welamson och Munck, Rättegång VI, 4 uppl., s. 203). Då ny utredning åberopats som medför att hovrättens slutsats kan sättas i fråga har resning alltså beviljats

med stöd av tilläggsregeln i 54 kap. 10 § första stycket 2 p rättegångsbalken (NJA 1992 s 170). Nyttillkomna omständigheter och bevisning kan härvid inte bedömas isolerat från vad som tidigare förekommit i målet. Tilltron till mindre övertygande bevisning rubbas lättare av nytt material än tilltron till bevisning av större styrka (jfr. HD:s resningsbeslut i Cerholm och Möller målen refererade i SvJT 1986 s 66 och 59 och (Welamson och Munck, Rättegång VI, 4 uppl., s. 203). Den prövning av det nya materialets betydelse som ska ske i resningsärendet måste därför ses i ljuset av tidigare åberopad bevisning (se bl.a. Lars Welamson och Johan Munck, Rättegång VI, 4 uppl. 2011, s. 201, NJA 2010 s. 295 p. 14 och 15, och NJA 2018 s. 163 p. 27.). Om argumentationen i skuldfrågan i den dom som resningsansökan avser framstår som mindre övertygande i belysning av den nya bevisningen, kan sådant tvivelsmål om den tilltalades skuld ha uppkommit att resning ska beviljas (NJA 1992 s 625).

48. För att kunna ta ställning till frågan om dispens ska beviljas med stöd av den s.k. tilläggsregeln är det alltså viktigt att utgå från svagheter i domskälen i den dom som överklagas, och det är också viktigt att som utgångspunkt ha beviskravet i brottmål.
49. Så vitt avser beviskravet har Högsta domstolen i en rad domar belyst den närmare innebörden av det straffprocessuella beviskravet. Av praxis framgår att det ska vara ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade gjort sig skyldig till den åtalade gärningen (se NJA 1991 s. 83, NJA 1992 s. 446, NJA 1993 s. 277 och NJA 1996 s. 176). Den närmare innebörden av ställt utom rimligt tvivel har i doktrinen formulerats som att det praktiskt sett ska framstå som uteslutet att den åtalade är oskyldig (Torkel Gregow SvJT 1996. 510). Det straffprocessuella beviskravet innebär ett långtgående krav på fullständig utredning av för skuldfrågan relevanta förhållanden och domstolen har således en skyldighet att pröva alla de alternativa hypotetiska förlopp som framstår som rimliga (se NJA 1990 s. 555). Även i en situation där omständigheterna inte synes ge utrymme för någon alternativ gärningsman krävs i regel att det finns stödjande bevisning som klargör de

väsentliga delarna av händelseförloppet och positivt knyter den tilltalade vid brottet (se NJA 1991 s. 56).

50. Den nu aktuella domen har, som ovan redogjorts för, varit behäftad med flertalet svagheter. Det har saknats direkt bevisning och såväl Josefin Franzén och Johanna Mathisson har haft egen tillgång till Jim Olanders bostad och dator. Domen har varit beroende av Johanna Mathissons trovärdighet, trots att hon har haft starka incitament att felaktigt anklaga Jim Olander, och åklagarens tes har varit behäftad med en grundläggande osannolikhet. Samtidigt har Jim Olander, som konsekvent förnekat brott, förebringat omfattande egen bevisning till vederläggande av att han haft möjlighet att hantera det aktuella USB:t vid de angivna tidpunkterna. Tillsammans med det faktumet att det saknats direkt bevisning, och att åtalet i grund och botten är en presumption om att det *måste* ha varit Jim Olander eftersom USB:t fanns i hans bostad och har varit inkopplad vid vissa tillfällen i hans dator, innebär det att den nu överklagade domen bygger på relativt svag bevisning med brister i robustheten.
51. Den nu åberopade bevisningen omkullkastar åklagarens tes helt. Hade den här bevisningen funnits vid hovrättens prövning hade en frikännande dom varit den sannolika utången. Av den nu åberopade bevisningen framgår att Jim Olander omöjligen kan ha överfört det barnpornografiska materialet till USB:t, för det har han alibi. Allt barnpornografiskt material har satts in på USB:t mellan kl. 07.32 och 07.52 den 8 december 2019, vilket inte var det intryck som tidigare offentliga försvarare fick. Tvärtom fick den offentliga försvararen besked om att det var mellan december 2019 och januari 2020, d.v.s. utan exakta angivelser och således omöjligt att föra alibi-bevisning kring. Mellan kl. 07.32 och 07.52 den 8 december 2019 var Jim Olander inte hemma och inte i närheten av vare sig dator eller USB. Vid den tidpunkten handlade han på ICA Maxi, och kan alltså omöjligen ha fört över det barnpornografiska materialet. Samtidigt innebär det att det måste vara *någon annan* som fört över det barnpornografiska materialet. Och inte bara det barnpornografiska materialet, utan också bilder på Josefin Franzéns mamma. Enligt Jim Olander har Josefin Franzén till honom berättat att hon har lagt över bilderna på hennes mamma på Jim Olanders dator. Under sådana förhållanden, och

mot bakgrund av pågående vårdnadstvist kan en fällande dom mot Jim Olander inte förväntas.

52. Samtidigt föreligger ytterligare ny bevisning. Det var Johanna Mathisson som enligt egen uppgift hittade USB:t hemma hos Jim Olander. Av den nya bevisningen framgår att hon måste ha tagit del av innehållet på USB:t vid mer än ett tillfälle. Hon har detaljerad kännedom om vad filerna innehåller, som inte får stöd av Netclean-rapporten och hon ”konfronterar” Jim Olander med USB:t – innan hon sätter in den i sin jobbdator. Samtidigt framgår av konversationer mellan Johanna Mathisson och Jim Olander att Johanna Mathisson är påtagligt arg på Jim Olander, men inte på grund av USB:t – utan på grund av att hon ville vara tillsammans med honom och var upprörd över att han, enligt henne, hade varit otrogen med Lisa. Johanna Mathissons trovärdighet går alltså starkt att ifrågasätta och det går inte att ta hennes uppgifter till intäkt för att Jim Olanders dator varit lösenordskyddad, och det är dessutom så Johanna Mathissons inblandning gör att det starkt går att ifrågasätta att Jim Olander skulle ha varit gärningsperson.
53. Av artikel 6 i den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna framgår att var och en, vid prövningen av hans civila rättigheter och skyldigheter eller av en anklagelse mot honom för brott, ska vara berättigad till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid. När Jim Olander inte erhöll en fullständig förteckning över filnamn på USB:t och de datum som filerna tillfördes USB:t, fråntogs han möjligheten att föra central bevisning till vederläggande av åtalet. Han fråntogs möjligheten att bevisa att någon annan lagt in filerna på USB:t, en person som dessutom måste finnas i hans närhet. Han har därtill inte haft tillgång till samma information som åklagare och polis, och han kan därför inte sägas ha varit likställd i processen. Det är fråga om avgörande moment i försvaret, och alltså centrala delar av rätten till en rättvis rättegång. Det är dessutom information som Jim Olanders tidigare offentliga försvarare uttryckligen efterfrågat. Att informationen på så sätt undanhölls honom innebär att hans rätt till en rättvis rättegång skulle kränkas för det fall att domen vann laga kraft. Det enda praktiska och effektiva sättet att upprätthålla rätten till en rättvis rättegång är att bevilja prövningstillstånd och pröva den nu ingivna bevisningen.

54. Sammantaget framgår av den ovan åberoapde bevisningen att den nya bevisningen sannolikt skulle ha lett till att Jim Olander frikänts. Prövningstillstånd ska därför beviljas i första hand enligt huvudregeln. Under alla förhållanden framgår att den nu överklagade domen haft omfattande svagheter. Samtidigt har möjligheten för Jim Olander att föra alibibevisning frångåtits honom i strid med rätten till en rättvis rättegång eftersom han, trots påstötningar, inte fick besked om tidpunkterna som det barnpornografiska materialet fördes över på USB:t. Detta är särskilt allvarligt när det nu visat sig att han faktiskt har bevisning som visar att han omöjligen kan ha fört över materialet på USB:t. Sammantaget innebär det att prövningstillstånd under alla förhållanden ska meddelas med stöd av den s.k. tilläggsregeln.

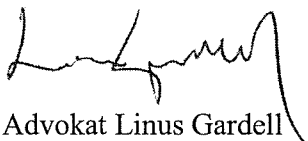
Det är av vikt för ledningen av överklagandet prövas av Högsta domstolen

55. Det är av vikt för ledningen av överklagandet prövas av Högsta domstolen för att förtydliga hur de nu aktuella frågorna ska prövas. Överklagandet är framförallt inriktat på frågan om s.k. resningsdispens. Samtidigt finns en rad rättsfrågor som skulle behöva förtydligandade, inte minst frågan om kravet på robusthet.

ÖVRIGT

56. Det förutsätts att Jim Olander bereds tillfälle att inkomma med kostnadsräkning och begära ersättning för sina rättegångskostnader för det fall att prövningstillstånd meddelas. Jim Olander har åberopat bevisning taget från hans mobiltelefon. Polisen har redan speglat hans telefon, vilket innebär att de har tillgång till samma information. Om polisen av någon anledning inte har kvar det så är han mer än villig att återigen lämna över telefonen.

Dag som ovan

Advokat Linus Gardell